

BÖLÜM 5

GÖLGEYLE YÜZLEŞEN KADINLAR: “KADIN YOK SAVAŞIN YÜZÜNDE” ESERİNDE SAVAŞIN PSİKOLOJİK İZLERİNE JUNGİYEN BİR BAKIŞ

Güneş SÜTCÜ¹

GİRİŞ

Savaş, insanlık tarihiyle paralel bir olgudur. "1941-1945 yılları arasında yaşanan açlık ve hastalıklar nedeniyle ölümler de hesaba katıldığında, II. Dünya Savaşı'nda yaklaşık 60-80 milyon insan hayatını kaybetmiştir. Bu bağlamda, farklı tarihçi ve araştırmacıların ortak görüşü, yirminci yüzyılın felaketler ve savaşlar yüzyılı olduğudur" (Çelik, 2021, s. 1231). Geleneksel olarak savaş, erkeklerin dünyasına ait bir alan olarak görülmüş, kadınlar ise çoğunlukla bu yıkımın pasif tanıkları olarak tasvir edilmiştir. Buna karşılık II. Dünya Savaşı'nda 800 bin kadın orduya katılmış, cepheye gitmek isteyenlerin sayısı ise daha fazladır. Sovyet kadınları² yalnızca cephede değil, savaşan erkeklerin yerini doldurdıkları destek birimlerinde de görev almıştır. Toplum, hemşire, santral memuru veya telsiz operatörü gibi öldürme eylemiyle doğrudan ilişkili olmayan rolleri benimserken, pilot, keskin nişancı, piyade, tankçı veya denizci gibi roller kadınlar için alışılmadık kabul edilmiştir. Ancak kadınların bu görevlere katılımı, yalnızca savaşın gerekliliğinden değil, aynı zamanda vatan, aile ve çocuklarını koruma arzusundan kaynaklanmaktadır (Guguva, M. H. & Tekuyeva, M. A. 2012, s.77). Sovyet kadınları, II. Dünya Savaşı'nın tüm acımasız koşullarında savaşın yükünü erkeklerle eşit ölçüde taşımışlardır. Bu döneme ait savaş hikayelerinin birçoğunda, Sovyet kadınlarının kahramanlıkları övgüyle anılmaktadır. Sovyetler Birliği'nin *Büyük Vatan Savaşı* olarak adlandırdığı, 22 Haziran 1941'den 9 Mayıs 1945'e kadar süren bu süreçte,

¹ Dr., Anadolu Üniversitesi, gunessutcu@anadolu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9496-4051>

² Araştırmacı yazar Vera Semenovna Murmantseva'nın “Büyük Vatanseverlik Savaşı'nda Sovyet Kadınları” (*Sovetskiye jenşini v velikoy oteçestvennoy voyne, 1974*) adlı eseri, II. Dünya Savaşı sürecinde Sovyet kadınlarının askeri ve sivil alandaki rollerini ele almaktadır. Detaylı bilgi için bkz: Murmantseva, V. S. (1974). *Sovetskiye jenşini v velikoy oteçestvennoy voyne*. İzdatel'svo mısı'.

KAYNAKLAR

- Aleksiyeviç, S. (2016). *Kadın yok savaşın yüzünde* (У войны не женское лицо). (Günay Çetao Kızı-İrmak, Çev.) İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Arbaç, İ. (2019). İkinci dünya savaşında cephedeki sovyet kadınları. *Kesit Akademi Dergisi*, (20), 244-265.
- Can, E. B. (2016). Svetlana Aleksiyeviç'in kaleminden savaşan kadın anıları: Savaşın kadınsı bir yüzü yoktur. Onur Yamaner (Ed.), *20. yüzyılda savaş ve kadın* içinde (146-159). İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Çelik, R. (2021). Svetlana Aleksiyeviç'in "Son tanıklar: Çocukluęa aykırı yüz öykü" eserinde çocuk belleğinde savaşın izleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 1230-1238.
- Eren, E. (2017). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. 16. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları.
- Fordham, F. (2015). *Jung psikolojisinin ana hatları*. (Aslan Yalçiner, Çev.) 9. Basım. İstanbul: Say Yayınları.
- Geçtan, E. (2002). *Varoluř ve psikiyatri*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Geçtan, E. (2014). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Guguva, M. H. & Tekuyeva, M. A. (2012). Jenřına i voyna: Problema povsednevnogo suřestvovaniya i mental'nıh izmeneniy (İstoriografiya, zadaçi i metodologičeskiye podhodi). *Vestnik Dagens-tanskogo nauçnogo tsentra*, No: 46, 77-81.
- Jung, C. G. (1944). *Psychology and alchemy*. New York: Routledge.
- Jung, C. G. (1955-1956). *Mysterium coniunctionis*. (Richard Francis Carrington Hull, Trans.) Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Jung, C. G. (2006). *Analitik psikoloji*. (Ender Gürol, Çev.) 2.Baskı. İstanbul: Payel Yayınları.
- Jung, C. G. (2015). *Feminen dişilliğin farklı yüzleri*. (Tuęrul Veli Soylu, Çev.) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Jung, C. G. (2017). *Anılar, düşler, düşünceler*. (İris Kantemir, Çev.) İstanbul: Can Yayınları.
- Jung, C. G. (2021). *Dışa bakan rüya görür, içe bakan uyanır*. (Özlem Küskü, Yayıma hazırlayan). 11. Baskı. İstanbul: Destek Yayınları.
- Jung, C. G. (2023). *Maskülen erilliğin farklı yüzleri*. (Didem Gamze Erdiñ, Çev.) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Jung, C. G. (2025). *Arketipler ve kolektif bilinçdişi*. (Canberk Şeref, Çev.) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Kast, V. (2014). *Die tiefen-psychologie nach C. G. Jung. Eine praktische orientierungshilfe*. Ostfildern: Patmos.
- Kavut, S. (2020). Carl Gustav Jung: Kavramları, kuramları ve düşünce yapısı üzerine bir inceleme. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 6 (2), Kış, 681-695.
- Murmantseva, V. S. (1974). *Sovetskiye jenřını v velikoy oteçestvennoy voyne*. Moskva: İzdatel'svo mısł.
- Şen, C. (2012). *Edebiyat incelemelerinde psikanaliz kullanımı*. İstanbul: Divan Kitap.
- Von Franz, M. L. (1980). *Alchemy: An introduction to the symbolism and the psychology*. Toronto: Inner City Books.